

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Presentation Title

Presentation Subtitle

برگزاری اولین دوره برنامه ارزیابی خارجی کیفیت بخش
هماتولوژی در دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال
۱۳۹۴ (آزمایشگاه مرجع دانشگاه)

مهرداد جلالیان

همکاران :

آقای دکتر محمد شکرزاده, سرکار خانم معصومه مجیدی, آقای اصغر علیزاده, سرکار
خانم پروانه افشار, سرکار خانم آذر حاصل مهري,

تقدیر و تشکر از همکارانی که در اجرای برنامه با ما همکاری کردند

معاونت و مدیریت درمان دانشگاه - مسئولین فنی مراکز
آموزشی درمانی / بیمارستانی - مسئولین فنی مراکز خصوصی

سابقه:

جهت دستیابی به خدمات با کیفیت، آزمایشگاهها الزاما" نیازمند به اجرای برنامه های تضمین کیفیت میباشند که شامل اجرای برنامه های کنترل کیفیت داخلی و خارجی با نمونه های کنترلی میباشد. در تمام دنیا برنامه کنترل کیفیت خارجی بعنوان ابزاری ارزشمند برای ارزیابی عملکرد سیستم پذیرفته شده است و در این روش نتایج آزمایشگاه با میانگین گروه بدست آمده آزمایشگاهها مقایسه میشود.

اهداف:

- ۱- هدف از اجرای برنامه ارزیابی خارجی کیفیت آزمایشگاهها، بررسی عملکرد آزمایشگاههای استان مازندران در بخش هماتولوژی
- ۲- بررسی وضعیت کالیبراسیون شمارشگر سلولی
- ۳- نتایج اندکسها بر اساس خطای کل آزمایش

مواد و روش ها:

نمونه خون کنترل به روش مرجع تهیه گردید و پس از پایداری اندکس های خونی به تمامی آزمایشگاههای استان ارسال گردید، نتایج پس از حذف داده های خارج از محدوده و تعیین محدوده ± 2.5 SD توسط نرم افزار **SPSS VERSION 18** مورد آنالیز قرار گرفت .

جهت گزارش خطای کل اندکسها از آزمایشگاهها CV داخلی اندکسها درخواست شد . پس از آنالیز با احتمال ۹۵ درصد اطمینان $p < 0.05$ نتایج خطای کل آزمایشگاه (TE=1.65CV+Bias) به آزمایشگاهها گزارش گردید.

فرم گزارش گیری نتایج کنترل کیفیت خارجی

نام اندکس	نام دستگاه/نام کیت	CV داخلی آزمایشگاه	نتیجه آزمایشگاه
Hb			
Hct			
MCV			
MCH			
MCHC			

آنالیز آماری و وضعیت نتیجه گزارش شده توسط گروه و عدم صحت و خطای کل آزمایشگاه ($TE=1.65CV+Bias$)
 نام آزمایشگاه :

پارامتر	نتیجه آزمایش	واحد	میانگین گروه	انحراف معیار	CV نتیجه کنترل کیفی خارجی	DI	CV داخلی آزمایشگاه	خطای کل مجاز	خطای کل آزمایشگاه $TE=1.65CV+Bias$
Hb		g/dl						4.19	
Hct		درصد						3.97	
MCV		fl						3.42	
MCH		pg						2,5	
MCHC		g/dl						1.27	

تفسیر نتایج پارامترها بر اساس DI :

$0.5 <$ عملکرد عالی

$0.5-1.0$ عملکرد مطلوب

$1.0-2.0$ نتیجه قابل قبول در حد مرز

$2.0-3.0$ نیاز به بررسی روش و کنترل کالیبراسیون دارد

> 3 نقص وجود دارد و پیگیری فوری باید انجام شود

شاخص های کنترل کیفی خارجی

Mean یا میانگین گروه: میانگین اندکس مورد آنالیز در کل گروه.

SD یا انحراف معیار: میزان انحراف معیار از میانگین گروه (معیار گروه).

CV ضریب تغییرات گروه: درصد ضریب تغییرات از میانگین گروه.

CV داخلی آزمایشگاه: میزان درصد ضریب تغییرات از میانگین اندکس داخلی آزمایشگاه.

DI یا شاخص توزیع: میزان درصد توزیع اندکس از میانگین گروه (صحت عملکرد یا Bias).

Total Error یا خطای کل: مجموع **CV** و **DI** آزمایش ($TE = 1.65CV + Bias$) با ۹۵ درصد احتمال.

Total Error Allowable یا میزان خطای کل قابل قبول یا مجاز آزمایشگاه بر اساس معیار **Biological variation Tests**

$$DI = \frac{\text{Group means-Lab result}}{\text{Group means}}$$

تفسیر نتایج پارامترها بر اساس DI

0.5 < عملکرد عالی (با رنگ سبز)

0.5-1.0 عملکرد مطلوب (رنگ آبی)

1.0-2.0 نتیجه قابل قبول در حد مرز (رنگ طوسی)

2.0-3.0 نیاز به بررسی روش و کنترل کالیبراسیون دارد (رنگ زرد)

3.0 > نقص وجود دارد و پیگیری فوری باید انجام شود. (رنگ قرمز)

تعداد آزمایشگاههای مشمول شرکت در برنامه کنترل کیفیت خارجی

ردیف	تعداد مراکز بیمارستانی دولتی	تعداد مراکز بهداشتی	تعداد مراکز خصوصی	تعداد کل
۱	۲۳	۱۷	۱۴۳	۱۸۳

تعداد مراکزی که نتایج کنترل کیفیت بخش هماتولوژی را گزارش دادند

ردیف	تعداد مراکز بیمارستانی دولتی	تعداد مراکز بهداشتی	تعداد مراکز خصوصی	تعداد کل
۱	۲۳	۱۷	۱۰۹	۱۴۹

آنالیز آماری تمامی همگروه ها و وضعیت نتیجه گزارش شده توسط گروه و عدم صحت و خطای کل آزمایشگاه
($TE=1.65CV+Bias$)

نام آزمایشگاه:

پارامتر	نتیجه آزمایش	واحد	میانگین گروه	انحراف معیار	نتیجه کنترل کیفی خارجی	DI	CV داخلی آزمایشگاه	خطای کل مجاز	خطای کل آزمایشگاه $TE=1.65CV+Bias$
Hb	14.8	g/dl	14.58	0.5	3.4	1.5		4.19	2.8
Hct	46.4	درصد	44.3	1.7	3.8	>3		3.97	بیش از حد انتظار
MCV	94.7	fl	93.8	1.7	1.8	1.04		3.42	بیش از حد انتظار
MCH	30.2	pg	30.6	0.8	3.6	1.3		2,5	بیش از حد انتظار
MCHC	31.9	g/dl	32.5	0.9	2.8	1.8		1.27	بیش از حد انتظار

تفسیر نتایج پارامترها بر اساس DI :

0.5 < عملکرد عالی

0.5-1.0 عملکرد مطلوب

1.0-2.0 نتیجه قابل قبول در حد مرز

2.0-3.0 نیاز به بررسی روش و کنترل کالیبراسیون دارد

> 3 نقص وجود دارد و پیگیری فوری باید انجام شود

آنالیز آماری تمامی همگروه ها و وضعیت نتیجه گزارش شده توسط گروه و عدم صحت و خطای کل آزمایشگاه $TE=1.65CV+Bias$

نام آزمایشگاه: خصوصی

پارامتر	نتیجه آزمایش	واحد	میانگین گروه	انحراف معیار	CV نتیجه کنترل کیفی خارجی	DI	CV داخلی آزمایشگاه	خطای کل مجاز	خطای کل آزمایشگاه $TE=1.65CV+Bias$
Hb	14.7	g/dl	14.58	0.5	3.4	0.8		4.19	
Hct	44.6	درصد	44.3	1.7	3.8	0.7		3.97	
MCV	94	fl	93.8	1.7	1.8	0.2		3.42	
MCH	31.5	pg	30.6	0.8	3.6	2.9		2,5	
MCHC	33.5	g/dl	32.5	0.9	2.8	3		1.27	

تفسیر نتایج پارامترها بر اساس DI :

$0.5 <$ عملکرد عالی

0.5-1.0 عملکرد مطلوب

1.0-2.0 نتیجه قابل قبول در حد مرز

2.0-3.0 نیاز به بررسی روش و کنترل کالیبراسیون دارد

>3 نقص وجود دارد و پیگیری فوری باید انجام شود

نتایج:

مراکز بیمارستانی (۲۳ بیمارستان) ۵۲ درصد نتایج قابل قبول (خطای کل آزمایشگاه) و ۴۸ درصد نتایج غیر قابل قبول (خطای کل آزمایشگاه), مراکز خصوصی (۱۰۹ آزمایشگاه خصوصی) ۶۱ درصد نتایج قابل قبول و ۳۹ درصد نتایج غیر قابل قبول, مراکز بهداشتی (۱۷ آزمایشگاه مرکز بهداشت) ۸۸ درصد قابل قبول و ۱۲ درصد نتایج غیر قابل قبول میباشد.

نتایج آنالیز کل آزمایشگاهها بر اساس شاخص

خطای کل غیر قابل قبول تعداد/درصد	خطای کل قابل قبول تعداد/درصد	DI غیر قابل قبول تعداد/درصد	DI قابل قبول تعداد/درصد	اندکس	ردیف
68(46%)	81(54%)	75(51%)	74(49%)	Hb	1
70(47%)	79(53%)	77(52%)	72(48%)	HCT	2
82(55%)	67(45%)	66(44%)	83(56%)	MCV	3
75(51%)	74(49%)	73(49%)	76(51%)	MCH	4
73(49%)	76(51%)	70(47%)	79(53%)	MCHC	5

بحث:

۱- با توجه به بررسی (Bhat V-2015 و همکاران) ارزیابی خارجی کیفیت با بررسی IQC ابزاری مهمی برای بررسی خدمات کیفی آزمایشگاه میباشد.

۲- با توجه به بررسی (Cembrowski GS- 2014 و همکاران) و همکاران) بررسی میانگین گروه مقادیر کنترل کیفیت در برنامه EQA ابزاری مناسب در بهبود صحت و دقت دستگاهها و اطمینان از کالیبراسیون دستگاهها میباشد.

۳- با توجه به گزارش (*Tiaman IS-2006* و همکاران) ارزیابی کنترل کیفیت خارجی ابزاری برای اعتبار بخشی بیمارستانی میباشد.

۴- با توجه به بررسی (*Sexana R-2007* و همکاران) اجرای برنامه ارزیابی خارجی کیفیت هماتولوژی روشی در بهبود گزارش استاندارد پارامترهای هماتولوژی میباشد.

نتیجه گیری

شرکت آزمایشگاهها در برنامه ارزیابی خارجی کیفیت جهت بهبود عملکرد آزمایشگاهها بسیار مفید میباشد. اجرای منظم برنامه کنترل کیفیت خارجی یک راهنمای مهم جهت بررسی صحت و درستی عملکرد آزمایشگاهها میباشد.

پیشنهادات

- ۱- استمرار در استقرار اجرای برنامه کنترل کیفیت خارجی توسط آزمایشگاههای مرجع استانیها.
- ۲- تعیین درصد سهم از درآمد آزمایشگاههای مراکز آموزشی/بیمارستانی به آزمایشگاه مرجع سلامت جهت اجرایی نمودن ارزیابی خارجی کیفیت داخل استانی.
- ۳- خرید متمرکز نمونه خون کنترل توسط ادارات امور آزمایشگاهها.
- ۴- اعتبار سنجی و درجه بندی مراکز بر اساس نتایج ارزیابی خارجی کیفیت.

با تشکر از توجه شما

Presentation Title

Presentation Subtitle